

Sametinget
Åvjavårgaaidnu 50

9730 KARASJOK

Saksbehandler: Kathrine Kannelønning
Telefon: 48075441
Seksjon: Reguleringsseksjonen
Vår referanse: 15/13126
Deres referanse:
Vår dato: 06.10.2015
Deres dato:

Att:

REGULERING AV ÅPEN GRUPPE I FISKET ETTER NORSK VÅRGYTENDE

Fiskeridirektoratet viser til de siste års diskusjon om fiske med landnot i åpen gruppe, se blant annet sak 24/2014 regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2015, sak 6.4, og sak 4/2015 under reguleringsmøtet våren 2015 – regulering av fisket etter norsk vårgytende sild – samfiske og samføring av pelagiske fangster. Vi viser også til Norges Fiskarlag sitt brev av 26. januar 2015 om utfordringer knyttet til gjennomføringer av landnotfiske etter norsk vårgytende sild.

Fiskeridirektoratet mener at utviklingen av fisket etter norsk vårgytende sild i åpen gruppe gjør det nødvendig å evaluere om gruppen er hensiktsmessig regulert i dag. Her vil vi gjennomgå utviklingen av fisket i gruppen siden stengingen av kystgruppen og frem til i dag. Vi vil deretter skissere ulike løsninger for hvordan denne gruppen mer hensiktsmessig kan reguleres i fremtiden. Dette vil danne grunnlaget for diskusjon i reguleringsmøtet høsten 2015.

Historikk

Kystgruppen i fiske etter norsk vårgytende sild ble lukket med virkning fra 1. januar 2002. Som grunnlag for lukkingen ble det satt som vilkår at fartøyet måtte ha levert fangst av norsk vårgytende sild med snurpenot, snurrevad, landnot eller garn i perioden 1998 til 24. september 2001. Norges Fiskarlag leverte 16. april 2002 en innstilling fra en intern arbeidsgruppe, hvor det ble påpekt at referanseperioden slo uheldig ut for fartøy som hadde drevet et tradisjonelt landnotfiske. De hadde på denne bakgrunn forslag til endring av deltakerkriteriet for disse fiskerne med formål om å sikre at *«de som aller mest følte sin eksistens truet, kunne få anledning til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild»*. I innstillingen ble det fremlagt 3 alternative forslag for å løse denne utfordringen. Løsningen innebar valg av alternativ 1 og endring av deltakerforskriften for fiske etter norsk vårgytende sild i 2003, slik at referanseperioden for fangst for landnotfartøy ble utvidet til perioden 1990-1997 mot søknad til Fiskeridirektoratet. Dette fordi det kystnære landnotfisket hadde vært dårlig i perioden 1998-2001 og fartøyene ble derfor hindret fra å kvalifisere seg til

kystgruppen. Fiskeridirektoratet mottok i 2003, 100 søknader om deltakeradgang som følge av det nye kriteriet, men kun 2 kunne dokumentere sitt historiske fiske med landnot. Dette fordi fartøyene hadde vanskelig for å dokumentere redskapsbruk, dvs at sluttседlene ikke alltid oppga riktig redskap brukt av fartøyet. På denne bakgrunn foreslo Fiskeridirektoratet i høringsnotat av 4. juli 2003 å erstatte dette vilkåret med en åpning for at alle fartøy som fisket med landnot kunne delta i kystgruppen, uten krav til tidligere fangst, så fremt de øvrige deltakervilkårene var oppfylt. Dette var i tråd med alternativ 2 i innstillingen fra Norges Fiskarlag. Dette ble tatt inn i forskriftsendring av 21. juli 2003. Fartøyene ble gitt individuelle kvoter etter samme kvotestige som fartøy som hadde adgang til å drive fiske med snurrevad og snurpenot.

I høringsrunden til deltakerforskriften for fiske etter norsk vårgytende sild i 2004 var imidlertid Norges Fiskarlag negativ til en deling mellom fartøy som drev fiske med landnot og de som drev fiske med snurpenot og snurrevad. De ønsket at landnotfiskere med tradisjon for dette skulle få rettigheter lik snurpenot- og snurrevadfiskerne og ville unngå at alle landnotfiskerne havnet i gruppe 2 (senere åpen gruppe), hvor det var lettere å gi lavere kvoter enn fartøy i gruppe 1 (senere lukket gruppe).

I Fiskeridepartementets deltakerforskrift for 2004 åpnet departementet for at landnotfiskere med deltakeradgang i 2003 fikk deltakeradgang sammen med de som fisket med snurrevad og snurpenot. Øvrige fartøy som fisket med landnot ble gitt adgang til å fiske uten krav til tidligere deltakelse. Alle fikk kvoter ut fra samme kvotestige, men var differensiert mht. redskapsbruk. For å sikre at det var nok kvote igjen til landnotfiskerne som fisker sent på sesongen når silden er kystnær ble det ved stoppen av kystnot- og snurrevadfisket tatt høyde for at landnotfiskerne kunne fortsette fisket innenfor en avsatt kvote. I 2004 ble 5 000 tonn avsatt til låssetting og landnotfiske, hvorav 1 000 tonn var eksklusivt knyttet til fiske med landnot.

Under reguleringsmøtet høsten 2004 ble det bestemt å regulere kystgruppen med tilnærmet flate fartøykvoter. Det ble videre foreslått å avsette et eget kvantum på 2 000 tonn til fartøy som fisket med landnot. Fiskeridirektøren gikk med på forslaget med den intensjon om å sikre at det skulle være mulig å drive et tradisjonelt landnotfiske. Det ble besluttet at landnotfartøyene skulle følge kvotestigen for øvrige kystfartøy, men med en øvre begrensning på 6 kvoteenheter.

Først i 2007, da alle deltakerforskriftene for de ulike artene ble samlet i én deltakerforskrift, ble det formelt skilt mellom åpen og lukket gruppe i fisket etter norsk vårgytende sild. Åpen gruppe bestod da av fartøy som fisket med landnot (og garn) uten krav til dokumentasjon av tidligere fangst. Mens landnotfartøy med deltakeradgang året før, ble regulert i lukket gruppe.

Til og med kvoteåret 2010 fulgte fartøy i åpen gruppe samme kvotestige, inkludert maksimalkvoter, som fartøy i lukket gruppe, inntil en øvre begrensning på 6 kvoteenheter. Den 19. mars 2010 ble imidlertid Fiskeridirektoratet nødt til å stoppe fisket i åpen gruppe. Dette skyldes en markant økning i antall fartøy og landet kvantum i gruppen. På tross av denne tidlige stoppen, så ble avsetningen overfisket med 778 tonn.

Tabell 1 nedenfor viser utviklingen i antall deltakere og hjemfylke for fartøy i åpen gruppe fra lukkingen av kystgruppen i 2002 og frem til i dag.

Tabell 1: Fartøy som har levert norsk vårgytende sild i årene 2002-2015 som ikke har deltageradgang, fordelt på fylker.

Fylke	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ¹
Akershus													1	
Finnmark	1											1	2	1
Hordaland		1	3	3	2			2	2	1		3	7	5
Møre og Romsdal	1	2	11	7	1		2	1		1	1	1		1
Nordland	2	4	4	6	4	1	1			2	10	14	25	15
Nord-Trøndelag				13	6	9	4	5	4	24	17	14	4	1
Rogaland	4	3	2	1				6	20	1	1			
Sogn og Fjordane		1	1					1			1	1	1	3
Sør-Trøndelag	1	5	5	6	4	1	1	6	3	3	10	5	2	1
Troms		2	3			1				3	12	16	20	1
Totalsum	9	18	29	36	17	12	8	21	29	35	52	55	62	28

¹ Per 22. september 2015

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 22. september 2015

Av tabellen ser vi at det er skjedd en endring i hvem som deltar i fisket i åpen gruppe. Før 2009 var det størst deltakelse fra fartøy hjemmehørende i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Fra 2009 er det fartøy fra Nordland og Troms som dominerer. Dette hører også sammen med vandringmønsteret for silda gjennom denne perioden. For eksempel var det 20 fartøy som deltok i 2010, mot normalt 0-6 fartøy. Ut fra denne historikken, så kan vi også legge til grunn at fartøyene som deltar i åpen gruppe i dag, i all hovedsak er nye fartøy i dette fiskeriet.

I tabell 2 nedenfor ser vi at landet kvantum i åpen gruppe gikk markert opp i 2009 og 2010. I disse årene kom silda tilbake til kysten av Vestlandet og trøndelagsfylkene og vi fikk et større kystnært sildefiske sør for 62°N om våren. Siden 2011 har dette fiskeriet i hovedsak foregått om høsten i Nord-Trøndelag og Nord-Norge.

Tabell 2: Fiske i åpen gruppe 2002-2015.

År	Ant. delt. fartøy	Fangst (t)
2002	9	401
2003	18	1 476
2004	29	2 298
2005	36	1 809
2006	17	579
2007	12	1 082
2008	8	764
2009	21	1 707
2010	29	2 778
2011	35	2 070
2012	52	2 282
2013	55	2 500
2014	62	2 720
2015 ¹	28	700

¹ Per 22. september 2015

Kilde: Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 22. september 2015

Merknad: Tabellen inneholder fangst fra alle fartøy som ikke har deltageradgang for å fiske norsk vårgytende sild, dette inkluderer fartøy som har bifangst av norsk vårgytende sild i andre fiskeri. Dette utgjør imidlertid et minimalt kvantum.

Som følge av den markante økningen i antall deltakere og kvantum levert i åpen gruppe ble det i 2011 innført en egen kvotestige for fartøy i denne gruppen. Fartøyene fikk kvote etter største lengde, men ikke større kvote enn fartøy i lukket gruppe med maksimal hjemmelslengde på 14,99 meter. Kvotene for fartøy i åpen gruppe ble satt til 50 % av kvotene til fartøy i lukket gruppe. Det ble fortsatt avsatt 2 000 tonn til åpen gruppe.

Denne avsetningen og reguleringsmodellen har ligget til grunn for fartøy i åpen gruppe frem til i dag.

Vi ser imidlertid at antall deltakere har fortsatt å stige hvert år siden 2011. Kvantumet som leveres i åpen gruppe er nå oppe i det samme som dannet grunnlaget for stopp i åpen gruppe i 2010. Fiskeridirektoratet har indikasjoner på det samme vil skje i 2015. Dette innebærer at vi må forvente at avsetningen til åpen gruppe vil bli overfisket også i 2015. Dette overfisket trekkes av kystgruppens kvote neste år og belastes dermed også fartøy i lukket gruppe. Vi nevner også at avsetning til åpen gruppe utgjorde 0,6 % av kystgruppens kvote i 2010. I 2014 utgjorde samme avsetning 1,6 % som følge av reduksjonen av totalkvoten de siste årene

Hva kan og bør gjøres?

Fiskeridirektoratet finner det ikke hensiktsmessig at åpen gruppe i fisket etter norsk vårgytende sild reguleres som i dag. Målet er at vi, sammen med næringen, finner en løsning som sikrer en enkel og stabil reguleringsform som er tilpasset dagens virkelighet.

Nedenfor vil vi gjennomgå ulike forslag til løsninger for fremtidig regulering av åpen gruppe.

1) Øke avsetningen

Dette gjøres ved at det trekkes av et større kvantum fra kystgruppens kvote til fiske i åpen gruppe. Deltakervilkårene og kvotestigen blir den samme som i år. Fordelen er at vi unngår et overfiske av den avsatte kvoten, men ulempen er at antall fartøy trolig fortsatt vil øke. Dette kan igjen gi Fiskeridirektoratet økte kontrollutfordringer.

2) Omgjøre avsetningen til en kvote som kan stoppes

Dette innebærer at åpen gruppe må reguleres som lukket gruppe. Dette vil innebære at Fiskeridirektoratet får et merarbeid med å følge fiskeriet og Fiskeridirektøren vil ikke anbefale en slik løsning. Dette vil i tillegg ramme fartøy som fisker sent på sesongen.

3) Redusere fartøykvotene

Per i dag har fartøy i åpen gruppe 50 % av de garanterte kvotene i lukket gruppe. Man kan tenke seg en løsning der fartøy i åpen gruppe får eksempelvis 25 % av garantert kvote. For kvotene i 2015 vil dette medføre kvoter mellom 4,4 tonn og 26,2 tonn i motsetning til dagens kvoter mellom 8,7 tonn og 52,4 tonn.

Som følge av den økte deltakelsen i åpen gruppe i fisket etter norsk vårgytende sild, så mener Fiskeridirektøren at fartøykvotene må reduseres for å hindre et overfiske. Fartøykvotene i fisket etter norsk vårgytende sild er vesentlig høyere enn for fartøy i åpen gruppe i fisket etter sild i sør (12 tonn) og makrell (10 tonn). Fiskeridirektøren stiller også spørsmål ved om det i dag er grunnlag for slik forskjell.

4) Åpne for fiske med snurpenot og redusere kvotene

Både i fisket etter makrell og sild i sør er det åpning for å fiske med snurpenot i åpen gruppe. I fisket etter norsk vårgytende sild setter Fiskeridirektoratet som betingelse av det drives fiske med landnot (eller garn). Fiskeridirektøren stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å stille dette redskapskravet i dag. Vi har indikasjoner på at flere av de nye fartøyene som er kommet inn i åpen gruppe i fiske etter norsk vårgytende sild i dag, ikke har kunnskap om fiske med landnot. Dette kan gi utfordringer knyttet til håndtering av fangsten og i verste fall medføre fare for neddrepning. Vi ser også at landnotfiske i større grad innbyr til samarbeid mellom fartøy som igjen gir kontrollutfordringer for direktoratet knyttet til hvem som har krav på fangsten (vilkår for samfiske for låssetting). En fjerning av kravet til fiske

med landnot, vil likevel ikke hindre at fartøy som finner det mest hensiktsmessig og som har kunnskap om utøvelsen av dette fiskeriet, fortsatt kan drive landnotfiske. Dersom det åpnes for fiske med snurpenot, så forventer Fiskeridirektoratet en økt deltakelse. Dette tilsier at fartøykvotene bør reduseres ytterligere, for å unngå et overfiske.

Ber om innspill

Fiskeridirektøren ber om at næringsorganisasjonene og Sametinget forut for reguleringsmøtet høsten 2015 gir synspunkt på hvordan åpen gruppe bør reguleres i fremtiden.

Fristen settes til 23. oktober.

Dette vil videre bli tema på høstens reguleringsmøte.

Med hilsen

Stein-Åge Johnsen
seksjonssjef

Kathrine Kannelønning
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift

Mottakerliste:

Sametinget	Àvjavàrgeaidnu 50	9730	KARASJOK
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	RAMBERG
Norges Fiskarlag	Postboks 1233	7462	TRONDHEIM
	Sluppen		